

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$1.25 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to "Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

25-тиріччя Митрополії УКЦеркви в ЗСА

Двадцятип'ятирічний ювілей Української Католицької Церкви в Америці 12-13-го листопада 1983 у Філадельфії — це щось більше, як місце, чи навіть крайове свято церковного характеру. Так збіглися календарні дати, що водночас у цьому році минає 100 років, як 1884 року прибув до Америки перший український католицький духовник о. Іван Волянський і 19-го грудня 1884 року відправив у Шенандоу у стеїт Пенсильванія першу українську Богослужбу. Ото ж цей ювілей Митрополії є водночас ювілеем 100-річного існування Української Католицької Церкви в Америці. І ті перші наші духовники, які приїздили з Галичини до Америки, — це були люди громадські, активні, творчі. Отець Іван Волянський був засновником і редактором першого українського часопису „Америка” у Філадельфії, (спершу нерегулярного, опису двотижневика, згодом тижневика і щоденника) — подібно, як о. Григорій Грушка, який прибувши до Джерзі Сіті в 1890 році став засновником і редактором „Свободи”, а після нього — редагував цей наш часопис о. Нестор Дмитрів.

Разом із ювілеем Митрополії УКЦеркви в ЗСА ми відзначаємо тих наших піонерів, які покладали підвалини під усе пізніше життя американсько-української громади. Це були власне найкращі духовники-громадяни, які здавали собі справу, що Церква мусить іти з народом і що нема народу без рідної Церкви. Це ніби давні часи, коли першим єпископом УКЦеркви став Сотер Степан Ортинський (1866-1916 На 10-й конвенції УНСоюзу в липні 1908 року у Філадельфії проголошено Єпископа Ортинського, як почесного члена покровителя УНСоюзу, але на наступній конвенції в Клівленді у вересні 1910 року Єпископ Ортинський, як голова Статутівної Комісії, перерізав ухвалу про переназвання УНСоюзу на „Греко-католицький Руський Союз”, чого, зрештою, не переведено в життя. Тоді з цього приводу прийшло було до кризи, в ході якій заснувався Український Робітничий, тепер Братський Союз. Рішення УНСоюзу і Братського Союзу об'єдналися — це наче епілог тодішньої давньої і забутої кризи.

Це давні і недавні часи, бо деякі проблеми з того часу залишилися актуальними і понинішній день. По нинішній день актуальною є тісна співпраця Церкви і українського суспільства в Америці та в цілій діаспорі. Коли згадуємо нині про першого духовника і першого єпископа УКЦеркви в Америці, то аж не хочеться вірити, що сьогодні ми маємо таку величаву розбудову УКЦеркви, цієї фортеці народу, цієї скелі, на якій побудовано життя народу. Першим Митрополитом УКЦеркви в ЗСА був Константин Богачевський, спершу Апостольський Екзарх для українців в Америці. 25 років тому засновано Митрополію УКЦеркви в ЗСА — але доля так покерувала життям наступних Митрополитів, що в тому короткому часі було їх вже чотири: Митрополит Амвросій Сенишин, Йосиф Шмондюк, Мирослав Любачівський і теперішній Владика Степан Сулик. Філадельфійський Митрополит дістав вже й єпископа-помічника в особі Роберта Москаля, також видатного духовника-громадянина. Коли він, як головний представник „Провидіння” головував продовж одного року в Українському Конгресовому Комітеті, формально як його віцепрезидент, не було ніяких конфліктів і на терені УКА панувала справжня демократична система із намаганням лагодити всі суперечки парламентарним тактовним і добросовісним способом.

Ми горді, що піонери українського життя були духовники, так само, як священнича верства в Галичині стала джерелом нової керівної верстви народу, працюючої інтелігенції. І ми горді, що сьогодні маємо на владичних престоліх усіх трьох єпархій людей патріотів-громадян. Уже не раз підіймалося питання: що залишиться по нас за яких 50 чи 100 років? Як виглядатиме українська громада в Америці, коли розвалиться союзна імперія продовжиться і коли не буде тієї аттракційної сили для українців в діаспорі, якою стала б відроджена українська держава? Буде змінена громада, скорчиться її організаційна мережа, але напевно залишиться Церква. І теперішній український патрістичний дух, що панує в УКЦеркві — це заповідь, що не завмре українство під тиском природної асиміляції.

Є ще один момент, який казує на ту величезну зміну, яка зайшла за останні 25 років. Читаємо у звітному доповіді Організаційного комітету Філадельфійських святкувань, що прибуде туди й Первоієрарх УПравославної Церкви в Америці, Митрополит Мстислав. Це новий видимий доказ, що екуменізм став благодаттю для української Церкви і всіх вірних. Усі вони українці і всі вони християни. При всьому нашому розгарті — це вимовний прояв єдності.

Внутрішня політика у відношенні Польщі між двома світовими війнами була дуже погана і дуже неумудра. Наставлена на національну асиміляцію усіх „національних меншин”, які становили коло 40 відсотків населення держави, Польща змала до цієї цілі всіма можливими легальними і нелегальними засобами, ламаючи власні закони і всіх своїх міжнародних зобов'язань. Немудрою була та політика, бо згорі засуджена на невдачу — адже Східна Галичина належала до Польщі від 1340 року і коли після першого розподілу Польщі в 1772 році віддалася формально Австрії, але фактично знав під панування поляків (австрійським намісником у Львові був заправив тільки поляк), — коли за всі ті сторіччя не вдалося зліквідувати українську автохтонну більшість населення, і зробити її меншістю, то тим паче не могло це вдатися в 20-х і 30-х роках цього сторіччя, коли українці по обох сторонах збруча пережили вже підйом державницького зриву, визвольної війни і певний період власної державності.

Величезна більшість польського суспільства леліяла мрію стати 30-мільйонною

Іван Кедрін

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ БІЛИХ КРУКІВ

вою нацією (поляків було тоді в Польщі не більше, як 21 мільйонів) — коштом „меншин”. Найпопулярнішим шоденником у Польщі з найбільшим накладом був краківський „Ілюстровани Кур'єр Подзєнні”, який вперто вживав термін „русин” — „руські”, і ставився до української „меншини”, нас правді більшість п'ятих востівдів Польщі, як до категорії громадян другої класи. Але серед поверх 20 мільйонів польського народу не могли всі без винятку бути шовіністичними примітивами. Були — мусіли бути — одиниці з політичної й інтелектуальної верхівки, професори і публіцисти, люди, які здавали собі справу з помилковості, шкідливості і безвиглядності такої політики. Це були одиниці й дуже рідкісні були теж критичні, а то й ворожі

„НАШЕ ЗМАГАННЯ ЗА ПРАВОПОРЯДОК — ПРОДОВЖЕННЯ НА НАСТУПНОМУ ТИЖНІ”
З уваги на свято День Ветерана 11-го листопада, закінчення звіту д-ра Івана О. Фліса „Наше змагання за правопорядок” буде надруковане у „Свободі” і в „Українському Тижневику” з кінцем наступного тижня.

Микола Бараболяк

У ПУТАХ ЗАСТАРИЛОЇ ВОЄННОЇ СТРАТЕГІЇ

ватись із тим, що війна може вибухнути внаслідок випадку, непорозуміння, радарної помилки... А що тоді? Коли совіти не заатакують перші нуклеарною зброєю, наїдеється американський президент, який започаткував її вжиток? Люди при здорових глуздах упевняють, що ні! Отже яку вартість може мати така погроза? Погроза може мати вистрашуючу вагу тільки тоді, коли протилежна сторона свідомо того, що краще не зачіпатися. Погроза мусить мати всі принади достовірності. Погроза американських президентів, що на випадок союської не-нуклеарної агресії буде вжита проти них нуклеарна зброя, не викликає страху. Стратегія „гнучкої реакції” пішла в дубину, а все ж нею погрожують.

Стратегія „гнучкої реакції” зазнала особливо важкого удару у зв'язку з протестами й демонстраціями проти нуклеарної зброї в Німеччині. Міг би американський Президент дати приказ ужити ту зброю на території другої суверенної нації проти її волі? Ніні це не мислимо. Правда, видаючи такий приказ, Америка пов'язала б нерозривно свою долю з долею Німеччини і решти Європи (т. зв. coupling), але ледве чи німці готові гинути навіть у добрій компанії... Панус переконання, що рішення вжити нуклеарну зброю могло б прийти тільки у відповідь на безпосередню нуклеарну атаку на ЗСА, а що такого не станеться, то це є доказом як неужиточна та жак-

лива зброя. Та найсумніше в цій ситуації те, що продовження теорії „гнучкої відповіді” зменшує здатність оборони Заходу проти можливої агресії зі Сходу, якої все таки не можна виключити. Маючи на увазі дуже проблематичну оборону вартість нуклеарної зброї, МекНамара повиннає за тим, щоб збільшити кошти на розбудову конвенціональних збройних сил за рахунок нуклеарних, яких досі надпродовжовано понад їхню ужитковість. Треба сконцентруватися на завданні перехопити в разі атаки конвенціональні ворожі сили не-нуклеарними засобами, знищити вороже летунство, розбити вороже командування, знищивши засоби комунікації. МекНамара впевняє, що ЗСА мають нині нові засоби технології, здатні знізити моментум союської інвазії без ужиття нуклеарної зброї. Америка, однак, вперто тримається стратегії випрацьованої тому чверть сторіччя, коли Захід міг покладатися тільки на нуклеарну зброю, не бажаючи наражувати вояка. На думку автора, розбудова конвенціональних засобів оборони є konieczністю, щоб відсунути мариво заглади світу. Совіти конечно відставувати засобами, які здатні виконати нині ту роллю.

Читаючи ці рядки, читач може мати враження, що я солідаризуюсь із тими, які нині в Німеччині протестують проти насаджування тамнового типу нуклеарних ракет. Різниця між нами в

наїжче скелі — „Три стовпи”. На середньому стовпі знаходиться так звана „запорізька миска”. Проміж її півтора метра, глибина один метр. У соняшні дні, а були вони пекучі, козаків в тій місці варили галушки. При тому сиділи один проти одного. Ручки ложок були півметра довжиною. Такою ложкою галушку до рота не донесеш. Козаки для забави годували один одного через миску.

Археологи на Хортиці знаходили в могилах залишки неолітичних стоянок. 1948 року там знайдено амфору з IX століття. Діаметр — 30 сантиметрів, висота 35 см, об'єм 10,5 літра. На хортицьких берегах відкопано кілька кольчуг, шоломів з часів Київської Русі. Козаки-ковалі на Хортиці у XVII-XVIII століттях вживали кам'яне вугілля.

Чому Хортиця стала козацькою козацтва? Батько — Великий Луг, мати — Хортиця. Історики XVIII-XIX ст. вирішили, що перша Січ виникла власне на Хортиці. Про перебування гетьмана Петра Сагайдачного на Хортиці говорять назви окремих місць — урочище Сагайдачного, ліжко і люлька Сагайдачного, вал Сагайдачного. І Шевченко писав: „Кобзар вшварив, а козаки, аж Хортиця геться — Метелиці та гопака Гуртом одирають”.

На Хортиці стояла „велика бекетна вежа”. Від неї через Великий Луг тяглися „баштові дуби”, „фігури” Біля кожного бекету були земляні укріплення з козацькими дозорами. На баштових дубах запорізькі ставили високі башти, а на них запалювали вогні, щоб скликати козаків нічної лоби за небезпеки. Після скасування Запорізької Січі її земля помітно знелюдніла. На Хортиці залишилися тільки одні змінники.

У старовину балки і береги Хортиці були заліснені. Її землі не торкався плуг. Були тоді на Хортиці дикі коні, сайгаки, кози, кабани, бобри, видри. Багато плодилося лебедів, журавлів, диких гусей, качок, бакланів, дроф, куріпок, стрепетів. Хто ж знищує оту красу і багатство? На Хортицю колоністи, німці-меноніти, прибули 1790 року з Данцигу — вісімнадцять родин. Московський уряд дав на кожного колоніста 65 десятин землі та грошової допомоги 500 карбованців на господарство. Німці-колоністи не служили у війську грядиць років.

Ріку 1857 на Хортиці росло 49000 дубів, тисяча липи, 4,500 груш і 2500 дерев різних гатунків. Крім того

хоча ще замало — змінилося. Велика частина (чи більшість) польського суспільства у Польщі все ще мріє про Львів і Вільно, „польські міста”, що їх треба відіскати. Польський клір у Польщі особливо ворожий українству. Недавно ми читали, що, зачинену українську католицьку церкву в Перемишлі передали православним, яких у Польщі як кіт наплавав. Супроти переселення на „відіскані землі” наших лемків польське оточення ставиться настільки неприхильно чи вороже, що йде дворейковий процес: асиміляції до польського оточення та боротьба за збереження себе, як окремої особистості (порівняння з українськими поселеннями у діаспорі). Існує відновлення (припинення на якийсь час) загалізоване — Українське суспільно-культурне Товариство у Варшаві, яке видає щорічний гарний „Український календар”. В українській вільній громаді в діаспорі, зокрема в ЗСА, існують дослідники, які докладно стежать за життям українців у Польщі — вони стали фахівцями цієї справи і автор цих рядків до них не належить.

За минулих шість років —

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про балі, кралі та правильники

Часом мені здається, що ми, українці, беремо все надто поважно, що ми не маємо почуття легкості, гумору, не маємо того, що французи називають „esprit”. З того приводу дуже часто мала справа набирас надмірної вагомості, ідуть спори за дрібниці, а вже найгірше лихо в тому, що легко у нас люди ображуються, або тільки шукають причини до образи.

Зате пам'ять маємо знамениту і кожному таку маловажну образу чи пак причину до неї уміємо пам'ятати довгими роками та ще і старасмося при можливій нагоді її пригадувати. Це часом дуже вигідно, особливо, як вас попросять щось зробити або комусь допомогти. Тоді так добре пригадати, що тоді а тоді вас вразили, вашої поради не послухали, то вам тепер ніяк тій людині чи установі допомогати.

А це все впливає з того, що надмірно поважно беремо всі прояви життя. Ось, хоча б навіть, як завжди поважно трактуємо ми у нашій спільній публічній забаві чи балі. А в нас завжди знаходиться багато причин до жалоби, до суму, до поважної національної причини — чому не можна танцювати. Пригаду, що за студентських часів між двома війнами були постійно причини до відхилення забав, до рішення, що танцювати не годиться.

У країні, де нам прийшлося тепер жити (а більшість з нас вже тут довше живе, як на рідних землях), зовсім не так. Ось, наприклад, в останніх тижнях американці, після трагічної смерті вояків у Лівані, мали причину до суму, але рівночасно з переліченням довгої листи убитих на останніх сторінках того самого числа „Нью Йорк Таймсу” поміщено повідомлення про десятки балів, забав, що відбуваються тепер в осінньому сезоні.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

На малярські теми...

Наші малярські виставки (дивлячись на них прижмуреним, журналістичним оком), поділяються на три головні категорії. Оті скульптурні, де виставляються поламани дитячі візочки, до них доцелена шітка на догому, сухому дрючку, закована кохолом, внизу над візком — старі вила, і вже має птаху якої породи лиш хочете, чаплю, індика, струся, як навіть паву. Скульптор-мистец лише вашій уяві повну свободу, і ви, користуючись нею, дивитесь на скульптурний об'єкт і вдаєтесь, що він вам подобається. Такі скульптурні виставки вимагають окремого буету. Тоді подаються на солом'яних підносах самі

діри (без сиру), і червоне вино. Сир із дірами і біле вино подається тоді, коли на картинах жінка із двома носами, волосся — вісяним снопом, кінч б'ється на двох тільки ногах, а руки дівчини двома спіралями обіймають уявлений всесвіт...

(Продовження на стор. 3)

було багато осороків, верб. У балках росли дуби у чотири обхвати. Микола Гоголь перший з російських письменників, назвав Хортицю гніздом, з якого випітали орли січовики, горді і мішні, як леви. Він перший з російських письменників заговорив про козацтво і Хортицю, а це був вияв сміливості, бо за Катериною II козаків називали „злодіями”, „гультьями” і „лижками”.

У серпні 1843 року Хортицю відвідав Тарас Шевченко. Турецький хронікар Наїм писав так: „Можна просто сказати, що на всій землі не знайти менше більш сміливих, як менше турбувалися про життя, менше боялися смерті, ніж запорізькі. Хортиці судилося прийняти до своєї золоті скарбниці немирний твір — оперу Миколи Лисенка „Тарас Бульба”.

Уже за союських часів Хортиця стала місцем відпочинку. Постає там театр ім. Заньковецької. А ось про Хортицю писав Олександр Гончар: „Відтоді, десь у глибині віків, виспівалася перша українська пісня, як десь на Хортиці перед уважно притихлим січовим товариством розкотилися могутні речитативи шойно складеної кимсь із сивоусих козацьких Гомерів величавої думи... Відтоді й понині, на всіх історичних шляхах, українське слово було речником для народу, його ідеалів, його владі, його могутності і незламності”.

Ріку 1970 сповнилося 200-річчя з дня святкування міста Запоріжжя і вирішено створити на острові Хортиця Державний заповідник історії запорізького козацтва. Територія Хортиця стала індустриальним центром Запоріжжя. В прибережній смузі знаходимо пляжі та водні станції спорту. У північносхідній частині острова 250 гектарів заплановано на меморіальний комплекс, тому що... востаннє 1941 року на Хортиці відбулися тяжкі бої союської армії з німцями. Острів боронови 9-та і 12-та армії. Вони мали наваз не відступати. Червона армія відступила у жовтні, коли німці зробили далекий фланговий обхід. На Запоріжжі побував і Гітлер...

Минула війна, як минає усе добре і лихе. Прийшла, бо мусіла прийти весна. На Хортиці прекрасні сади, весною пахуча метелиці. Цвітуть черешні, яблуні, груші. Багато полуниці, малини, порічок, винограду. Лісництво вирощує ялини, сосну, дуб, акаші. У нижній частині острова плавні. — усього сотня гектарів, а убуло їх багато тисяч.

(Продовження на стор. 3)

Михайло Кучер

ХОРТИЦЯ — КОЛИСКА ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

На початку 1775 року командуючий 1-ою російською армією, яка верталася з турецького фронту, Петро Телелі, дістав наказ зруйнувати Січ та виварувати козацьку старшину. Для 4-го червня на Зелені Святи російські війська оточили Січ. Перевага російської війська була така велика, що запорізькі піддалися без бою. Старшину-кошового Калнишевського, суддю Головатого і ще декілька заарештовано та вивезено до Петербургу. Архів, регалиї, коштовні ікони та решту церковного майна також вивезено. Третього серпня 1775 року Катерина II похилила „всьому світові” причини ліквідації Січі. Січ — це „лізділо розбійшак, які існували з грабунків, не працювали, пиячили і були „зовсім неосвічені”.

Зруйнування Запорізької Січі було найбільш трагічною подією в історії України XVIII століття. З Січчю загинула сила, яка протягом трьох століть захищала Україну від ворогів та уможливила економічне і культурне життя цілої країни.

Для 18-го вересня 1965 року, під час відомої „відлиги” Рада Міністрів УРСР змушена була прийняти під тиском громадської думки постанову „Про увічнення пам'ятних місць, зв'язаних з історією запорізького козацтва”. Цією постановою територія острова Хортиці оголошена Державним історико-культурним заповідником. Хортиця, Візантійський імператор Константин Багрянородний у праці „Про управління імперією”, писав: „На цьому острові вони, руси, вчиняють свої жертвоприношення. Там стоїть величний дуб”.

Польський хронікар Бельський і французький інженер Боляни називали острів Хоринком. Австрійський посол Ляссота, відвідавши Хортицю 1594 року, у щоденнику писав: „Прекрасний, гористий, веселий острів”.

Хортиця — довжиною 12 кілометрів, два з половиною кілометри шириною. Загальна площа — три тисячі гектарів. Біля Хортиці була Кічкаська переправа. Дещо

ХОРТИЦЯ — КОЛИСКА...

(Продовження зі ст. 2)

Козацький меморіал займає 250 гектарів. Дмитро Яворницький 1901 року казав студентам московського університету, що козаки в українській історії мали величезне політичне, культурне і воєнне значення... Громадський лад Січі демократичний і такий, що його не знали навіть стара Греція, колиса демократії. На Січі формувалися значні політичні події, які мусили рішати Варшава, Москва, Бахчисарай, Константинополь, Відень та Рим. Січ провадила листування дипломатичного, церковного, воєнного, судового, торговельного і адміністративного характеру. Мала Січ навіть особисте листування. Сенат Росії був здивований. В архівах Коша знайдено таку досконалу статистику, що у порівнянні з нею західноєвропейська статистика виглядала на дитячій вправі.

...Минули століття, — писав Петро Шелест, — який старався увести в Україну „націонал-комунізм“, — але пам'ять про Січ живе в серцях поколінь. Вона втілила в собі не тільки народну силу, але й народні болі, народну гордість, стала частиною людської свідомості і людського буття... Петра Шелеста зате все Москва по голові не погладдила...

По війні на Хортиці в курені знайдено вірш, автор якого невідомий.

Сплять могили в запорізьких тривожних степах,
І на Хортиці скелі поспули в імлі.
Тяжкий вітер, як шал, як поранений птах,
Скиглим, плаче і б'ється об груди її.
Хортице, Хортице, пісне кривава, гаряча,
Луже великий, просни, просни...
З кров'ю і білою сльозою вмерла козака,
Спадохом серце встало і буя, як колись,
Встає і зове і веде нас невинно
Де ворон кружляє, де ворон кляче.
За волю твою і за щастя твоє, Україно,
За чесне, розтерзане серце твоє.
В степах Запоріжжя шепочуть ночами могили
І скелі з порогами мову ведуть.
Вставай, Україно!

Приспівана смертоносним попелом діалектичного матеріалізму, Україна все таки живе, так як у вірші Анатолія Лупинського:

Тарасе, батьку, підніми чоло,
Поглянь на свою неньку Україну.
Немає зим і весен відгуків,
І пил покрив прабатьківську руйну.
Кришавий пил...
Зивався потоптаний знамена,
Хиталися підвалини тюрми,
„Не вмерла це!“
Співали ми надхвищено,
Співали раю.
Обривав той спів
Богнет, із нами викривої кричі...
Летіли кулі
в марнобудівство слів,
І жерла нам дивилися
в знічі.

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Томас О'Нілл шукає тепер можливостей поладити якось існуючий між ним і президентом Роналдом Регеном конфлікт з приводу інтерв'ю, у якому Т. О'Нілл образив Президента і Першу Лейді Ненсі. Крім того спікер, після повороту з Гренади великої конгресової делегації, цілковито змінив свою думку про висадку на Гренаді американських військ і заявив, що така висадка була б неконечною для рятівництва життя американських громадян і перекреслення планів Москви і Куби.

В 1982 році вийшло друком третє видання символічної наукової праці під заголовом

"EDUCATION"

о. д-ра Остапа
Е. Оришкевича

Це видання є призначене для бібліотек великих університетів. Його можна замовляти, пишучи на адресу:

Rev. Dr. Ostep E. Oryshkewych,
373 Carmel Road
Millville, N.J. 08332
Tel.: 609-825-4826

Отримавши шану запросити Вас разом із Вашою Родиною взяти участь у

ВІДКРИТТІ

МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ
МИСТКИНИ-МАЛЯРКИ

Рути Одрач-Гурин

що відбудеться в залі

Українського Спортивного Клубу в Нью-Йорку

при 122 Друга Авеню

в неділю, 20 листопада 1983 р., о год. 1:30 по пол.

По відкритті — перекуска.

Виставку образів можна відвідувати кожного дня до 27-го листопада 1983 р. в часі від 5 до 10 год. веч.; в суботу і неділю від 1:30 по пол. до 6-01 веч.

ЧЕРГОВА РІЧНА Конференція Регіоналістів

відбудеться

в суботу, 12 листопада 1983 р., о год. 1-й по пол.

в викладацькій залі НТШ в Нью-Йорку, Н. Я. 10003

63 Черверта Авеню

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття — ВАСИЛЬ ЛЕВ, голова КРДП і МИКОЛА ЦЕНКО, голова РПК
2. Протокол із попередньої річної конференції — ІВАН ДУРБАК
3. Осередок бібліографії Волині — КОСТЬ ЦЕРКЕВИЧ
4. Побут у ДП таборі в Регенсбурзі — МИХАЙЛО БОЙКО
5. Сучасний етап регіонального руху. Звіти представників регіональних комітетів
6. Обговорення, побажання, плани
7. Поточні справи
8. Закриття

Вступ вільний. Просимо до участі в конференції всіх П. Т. Членів регіональних комітетів, також не-членів — усіх, кому дорогі справи списування і публікування подій у рідному краю, що вже не повторяться. Але документація про них зберігається для сучасних і майбутніх поколінь.

УПРАВА КРДП і РПК

Науковим конгресом...

(Закінчення зі стор. 1)

ли слова привітання списопа для українців в Югославії Владимира Миколова, який розповів присутнім про освітньо-наукову діяльність українців у Югославії, закінчуючи свою розповідь ствердженням, що „Ще не вмерла Україна в Югославії і ніколи не вмере!“

Многотітством для Владимира Миколова д-ра Я. Падох закінчено цю торжественну частину ювілейних днів.

Після перекуски у приміщенні НТШ учасники зібрання знову у найбільшій залі для вислухання пленарної сесії на тему „Сучасна Україна — наука і політика“, яку провадив науковий секретар НТШ і організатор наукових сесій проф. Леонід Рунчицький.

На зміст цієї першої пленарної сесії зложили доповіді проф. Омеляна Прища про „Роль НТШ в історії України“, Юрія Шевельова про „Мовознавство в Україні (1970-1982)“ і д-ра Мирослава Проконя про „Концепцію союзу української та радянської науки в СРСР“. Усі три доповіді на високому рівні вислухали учасники, що висловили задоволення з великою увагою. Присутні мали нагоду також оглянути виставку видань.

НТШ від початку праці в ЗСА, яку приготували проф. В. Лев і д-р Анна Кобринська.

Увечері того ж дня відбувся в приміщенні Українського Народного Дому ювілейний бенкет-зустріч.

Біля 300 осіб, представників українського наукового, громадського і професійного світу, зібралось при цій ювілейній вечері, що її розпочав о. протоігумен Юліян Катрий, ЧСВВ, спільно усіми відомостями „Отчизна“. Зустріч відкрив голова Ювілейного комітету д-р Роман Осінчук, а програмою провадив д-р Степан Ворох, заступник голови цього Комітету, який представив численних провідників наукового і громадського сектора при президентському столі та на залі, а зокрема тепло відомого одного з голів НТШ в ЗСА Франку Стахів. Він теж представив промовців, виконавців мистецьких програм і тих гостей, яких запровадили до присутніх гостей президенти НТШ д-р Я. Падох, стверджуючи, що на залі є принаймні 25 відсотків постійних членів-прихильників цієї найстаршої української наукової установи.

Головним промовцем на бенкеті був д-р П. Саварин, який привітав також присутніх від Канадського Інституту Українських Студій і університету Альберти.

Темою доповіді д-ра П. Саварина було ствердження, яке проходило червоною ниткою впродовж усіх святкувань тих днів, що „Без української мови не може бути української науки“. Нав'язуючи до цієї теми д-р Саварин розповів про встановлення двомовної програми навчання в публічних школах Альберти.

У музичній програмі виступили Марія Яніска-Мурована, сопрано, і Микола Фабрика, баритон, які зграли гучні олески присутніх за виконання ними пісень і композицій.

Усно вітали НТШ у його 110-річчя представники інших українських наукових установ: д-р Василь Омеляченко від Української Вільної Академії Наук, проф. Павло Магочий від Катедри Українських Студій в Торонто і проф. Франко Сисин від УНІГУ, Український Вільний Університет заступав проф. Василь Лев.

Від Головної Ради НТШ вітав проф. В. Лещик, від НТШ в Європі д-р Атанас Фіголь, в імені проф. В. Кубійовича, якому присутні відповіли „Многотітством“.

НТШ Австралії д-р Роман Микитович і НТШ в Канаді д-р Богдан Стебельський. Привітання від Українського Народного Союзу виголосила головний касир Уля на Дячук, від Українського Братського Союзу його головний президент Іван Олексин і від СУК „Провидіння“ його фінансовий референт Богдан Толорів.

Голова Українського Лікарського Товариства д-р Петро Мошук зложив привітання від українських лікарів, інж. Іван Заяць від ТУІА, а проф. Петро Стерчо від Конференції Академічних профе-

сійних товариств. Крім того на ювілей наспіло понад 40 письмових привітань. Далі д-р Я. Падох привітав поодинокі присутні на залі жертводавців на дім НТШ, які зложили 1,000 доларів або більше, та представив двох нових щедрих меценатів, д-ра П. Мошюка, який здекларував 100,000 доларів, і співаку Марію Яніска-Муровану, що зголосила даток в сумі 10,000 доларів з окремим призначенням для музичного відділу бібліотеки НТШ. Крім того загальних датків і декларацій було на суму 22,000 доларів.

Парох св. Юра в Нью-Йорку о. Патрік Пашак, ЧСВВ, закінчив бенкет молитвою.

В неділю, 6-го листопада, у залах нового приміщення НТШ відбулися ранком ще дві наукові сесії — це французька і шевченкознавча — що її вів д-р Б. Стебельський, який також доповідав, поруч із Асею Гумецькою та Володимиром Жилою (доповідь якого відчитала дочка), і хемічно-біологічно-медична під провадом д-ра Р. Осінчука, в якій крім д-р Р. Осінчука доповіли д-р Р. Микитович, д-р Павло Пундій і д-р Роман Максимович.

По полудні того дня передано другу і заключну пленарну сесію, президентом якої був проф. Ф. Сисин, а темою її була „Українська наука у вільному світі“. Доповідачами на сесії були: д-р П. Саварин, д-р Ф. Сисин, д-р А. Фіголь, Антін Драган і за несприятельного В. Кубійовича — д-р А. Фіголь. Ця сесія як і перша пленарна зібрала знову вислухати повну залу слухачів не лише з українського наукового світу, але також з кіл широкого громадянства.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Тут, як і попереднього дня, присутні вислухали підкреслення завдань української вільної науки, які сьогодні, у зв'язку з так посиленням русифікаційним наступом, є важливіші як будь-коли досі.

Переконавшись, що українські вільні науковці виконають своє почесне і прелезне завдання, виявила ясно українська громада впродовж цих ювілейних святкувань НТШ своєю участю і жертвенністю на потреби НТШ.

Людина, якої не забувається

Кожна людина мусить зробити призначення їй Божею волею коло життя. У одних воно коротше, у інших — довше, в одних помітне незвичайними осяями, в інших — спокійне, як-плесо озера.

Але якось так буває, що, незалежно від осягів і слави, або непомітності тих людей, коли вони відійдуть з цього світу, то такі одні пам'ятаються довше, а інші забуваються дуже скоро. Тут не грає роль, що всім їм голосно співало на прощання „Вічну пам'ять“, бо часом та пам'ять дуже коротка і хіба родина згадує близьких своєму серцю, які від них відійшли.

Однак є люди, яких скоро не забувається, хоча вони не були ані славними політиками, ані письменниками, ані провідниками народу. Це люди, які своєю винятковою особистістю записалися в пам'ять ширшого загалу. Це люди, яких згадують з сентиментом, приємністю і тихою усмішкою на устах.

Також залишилися у спогадах сучасників Іванна Шмериківського-Приймача, ніжна постать, що ширила мистецтво, красу, доброту, що збуджувала у кожного, що мав щастя її знати, пошанувати і подивлятися на її багатогранні мистецькі здібності. Співачка, піаністка, малярка, учитель музики, великий естет ціле своє життя, у кожних обставинах ширила і плекала красу.

Тому кожна зустріч із нею була приємністю, розмова — відрадою, бо від неї не можна було почути слів злости, обурення чи сварки.

Чи можна, отже, дивуватися, що такої людини скоро не забувається, що хочеться, щоб це і ще викликали її постать серед нас і принаймні на короткий час затримали в уяві?

Ще не проминуло два роки від її відходу, а не вже вдруге будемо вишановувати її пам'ять. Весною вечір пошану цієї, як писав ред. І. Кедрин, „людину гідної людини, владивши український кулінарний фестиваль“.

В суботу, 12-го листопада ц. р., подібний вечір відбудеться в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку.

Це тільки доказ, що українська громада не може забути мисткині, яка 60 років свого життя жила і працювала для нас, сповнивши естетичного насолодою хвилини.

О. Кузьмич

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

ЗАБАВА-КОСТЮМІВКА „ЛІСОВИХ ЧОРТІВ“

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться забаво-костюмівка „Лісових Чортів“. Гра оркестра „Темпо“ Ірини Ковалюк; нагородою за найкращі костюми; вступ 10 доларів, в костюмах і студенти 6 доларів; несподіванки.

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 19-го листопада ц. р. о год. 9-й вечора, тут в Українському Народному Домі, при 140

Образотворча виставка мисткині
Л. Морозової у Дітройті

2. Для нових членів, які зложать до 31 грудня ц. р. на рахунок своїх ощадностей при 1729 Cottman Avenue \$200.00 або більше приготавляється ВИГРАША цікавих і практичних річей.
Плюсовання: 10-го січня 1984 року.